

ἀκινήσιαν, ἀνεσηκώθη ὀλίγον καὶ εἶπε γαλλιστί· « Σταθῆτε, ἔχω δυνάμεις διὰ νὰ πυροβολήσω καὶ ἐγὼ ». Ὁ Δαντὲς, ὅστις εἶχε πλησιάσει, ἐπανήλθεν εἰς τὴν θέσιν του. Ὁ Πούσκιν ἐπηρειζόμενος διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐσκόπευσε βραδέως, καὶ εἶτα ἐπυροβόλησεν. Ὁ Δαντὲς ἐκλονίσθη καὶ ἔπεσεν. Ὁ Πούσκιν ἔρριψε χαμαὶ ὡς θριαμβευτῆς τὸ πιστόλιον κράζων « Bravo ! » Στραφεὶς δὲ πρὸς τὸν ὑποκόμητα τοῦ Ἀρχικὸν ἠρώτησεν « Ἐφρονεύθη; » — « Ὁχι, ἀπήντησεν ἐκείνος, ἀλλ' ἐτραυματίσθη εἰς τὸν βραχίονα καὶ εἰς τὸ στήθος. — Παράξενον πρᾶγμα, ὑπέλαβε πάλιν ὁ ποιητῆς, ὑπέθετον ὅτι θά μ' εὐχαρίστηε ὁ θάνατός του, ἀλλὰ τώρα αἰσθάνομαι τὸ ἐναντίον ». Ὁ ὑποκόμης ἐζήτησε νὰ τοὺς συμπιλιώσῃ, ἀλλ' ὁ Πούσκιν τὸν διέκοψε λέγων· « Ἄν ἀμφοτέρωι θεραπευθῶμεν, θὰ ἐπαναρχίσωμεν ».

Ὁ ἀτυχὴς ποιητῆς δὲν ἐπέπρωτο νὰ θεραπευθῆ· ἡ σφαῖρα τοῦ Δαντὲς τῷ εἶχεν εἰσδύσει εἰς τὴν κάτω κοιλίαν, εἶχε θραύσει τὸ ὄσφυον καὶ εἶχε διατρύψει τὸ ἔντερον. Ἐπὶ δύο ἡμέρας διήρκεσεν ἡ ἀγωνία. « Ὅταν μετέφερον τὸν Πούσκιν τραυματισμένον καὶ τὸν ἐξήπλωσαν ἐπὶ τοῦ σοφᾶ, γράφει ὁ πρίγκηψ Βιάζεμσκη, αἱ πρῶται του λέξεις ἀπετάθησαν πρὸς τὴν γυναῖκά του. « Πόσον εἶμαι εὐτυχῆς ! τῇ εἶπε· εἶμαι ζωντανὸς καὶ εἶσαι πλησίον μου ! Ἔσο ἡσυχος ! Οὐδὲν ἔχει τις νὰ σοῦ κατηγορήσῃ, ἤξεύρω ὅτι εἶσαι ἀθῶα ».

Παρακάλεσε τὸν ἱατρὸν νὰ τῷ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν περὶ τῆς καταστάσεώς του, οὗτος δ' ἀπεκρίθη ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἐλπίς νὰ σωθῇ. « Σ' εὐχαριστῶ, εἶπε τότε ὁ ποιητῆς, διότι μοὶ εἶπες τὴν ἀλήθειαν ὡς τίμιος ἄνθρωπος. Θὰ τακτοποιήσω τώρα τὰς ὑποθέσεις μου ». Ὀλίγας ὥρας πρὸ τοῦ θανάτου του, ἔφθασεν εἰς τὸν οἶκόν του ὑπασπιστῆς τις τοῦ αὐτοκράτορος Νικολάου κομίζων τὸ ἐξῆς αὐτόγραφον ἐπιστόλιον, γεγραμμένον διὰ μολυβδοκονδύλου.

« Ἀγαπητὲ Ἀλέξανδρε Σέργιεβιτς, ἂν ἡ θεία Πρόνοια θελήσῃ νὰ μὴ ἐπανιδῶμεν πλέον ἀλλήλους ἐπὶ τῆς γῆς, σὲ συμβουλεύω νὰ ἀποθάνῃς ὡς χριστιανός. Μὴ φροντίσῃς περὶ τῆς τύχης τῆς γυναικὸς σου καὶ τῶν τέκνων σου, ἐγὼ θὰ ἐπαγρυπνῶ ἐπ' αὐτῶν ».

Ἡ εἰδήσις τοῦ θανάτου του ἐπήνεγκεν ἐν Πετρούπολει μετὰστασιν σκέψεων καὶ γνωμῶν, ὡς συνήθως συμβαίνει εἰς τὰς ἐλαφρὰς καὶ εὐμεταβόλους κοινωνίας. Ἐθεωρεῖτο πλέον μάρτυς ὁ Πούσκιν καὶ δῆμιος ὁ Δαντὲς, πάντες δ' ἐνόμιζον ὡς ἂν τὴν λαμπάδα τῆς Ρωσίας τὴν εἶχεν ἀποσβέσει ἀποτόμως ἀγροῖκος καὶ βάρβαρος χεὶρ. Τὰς τοιαύτας δὲ γνώμας τῆς μεταμεληθείσης κοινωνίας ἐξέπροσώπησεν ἐν καυστικαῖς στροφαῖς ὁ ποιητῆς Αερμόντοφ. . . .

Ὁ Δαντὲς ἠναγκάσθη νὰ καταλίπῃ τὸ ῥωσικὸν ἔδαφος φοβούμενος τὴν κοινὴν ἀγανάκτησιν,

ἀφ' οὗ πρότερον ἂν καὶ τραυματισμένος καθείρχθη ἐπὶ τινὰς ἡμέρας. Ἐφυγεν ἔπειτα λάθρα ἐν νυκτὶ σκοτεινῇ καὶ ὀμιχλώδει. Ἐπορεύθη εἰς τὴν Γαλλίαν, ἔνθα τὸν ἠκολούθησε καὶ ἡ σύζυγός του, ἐκεῖ δὲ ὑπὸ τὸ ὄνομα βαρῶνου Χέσκερεν μετέσχε τῶν πολιτικῶν πραγμάτων.

Ἡ χήρα τοῦ Πούσκιν ἐνυμφεύθη μετὰ τινὰ ἔτη εἰς δεύτερον γάμον τὸν γερούσιαστὴν Λάνσκοϊν, ὅστις ἔπειτα ἐγένετο ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν.

[Joel Le Savoureux]

**Σ.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Βουλευτῆς, μὴ διακρινόμενος ἐπὶ ὑπερβολικῇ καθαρῷτητι, ἐπιψηφισθείσης ἐν τῇ Βουλῇ πρότασως, ἣν αὐτὸς ἀπεδοκίμαζεν, ἀνεφώνησεν:

— Ἐπὶ τέλους, ἐγὼ νίπτομαι τὰς χεῖρας.

Τοῦτο ἀκούσας συνάδελφός τοῦ τις, ἀνεφώνησεν:

— Τέλος πάντων θὰ νιθῆ!

Ἐν τῇ ἀστυνομίᾳ τῶν Παρισίων :

Ὁ ἀστυνόμος. — Κατηγορούμενε, ἐπιμένεις ἀρνούμενος τὴν κλοπὴν, ἣτις σοὶ ἀποδίδεται ; Λησμονεῖς, ἀναμφιβόλως ὅτι σὲ εἶδον δύο ἄνθρωποι !

Κατηγορούμενος. — Ἄ, κύριε ἀστυνόμε ! Καὶ τί εἶνε δύο ἄνθρωποι ἀπέναντι τριάκοντα ὀκτὼ ἑκατομμυρίων Γάλλων ! . . .

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Οἱ ὑπηρεταὶ ! ! ! !

— Γιάννη ! ἀνακράζει ὁ κύριος, θὰ ἔλθῃς σήμερα ἢ ὄχι; . . . Ἔχω δέκα φοραὶς ποῦ σὲ φωνάζω ! Γιάννης ἐρχόμενος τέλος πάντων :

— Ἄ, μὰ τὸ παρακάμετε, ἀφέντη, μὲ τὰς ὑπερβολὰς σας ! . . . Δὲν εἶνε δέκα φοραὶς ὀποῦ μὲ φωνάζατε, παρὰ μόνον πέντε. ΙΩΝΑΣ.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * * Ὀδυνηρὰ τῷ ὄντι βάσανος εἶνε ἡ συνείδησις εἰς πάντα τίμιον ἄνθρωπον, πρὸ πάντων ὅταν δὲν εἶνε βέβαιος ὅτι ὑπάρχει ὑπερτέρα τις πρόνοια μὴ ἀφίνουσα ἀδράβευτον τὴν θυσίαν (Octave Feuillet).

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Τὸ λούκιμα τοῦ ὄου μινυόμενον μετὰ κόπωσης ἀσβέσθου καθίσταται ἀξιόλογος κολλητικὴ ὕλη, δι' ἧς δυνάμεθα ἄριστα νὰ συγκολλῶμεν τὰ ἐκ πορσελάνης ἢ φαγεντιανᾶ σκεύη. Ἐπίσης ὁ νεόπηκτος τυρὸς, ἢ ἡ τυρόδης οὐσία τοῦ γαλακτος, τριβομένη ἐπὶ μαρμάρου μὲ ἐσθεσμένην ἄσθεστον, παρέχει ἔτι καλλιτέραν κολλητικὴν ὕλην, δι' ἧς δυνάμεθα νὰ συγκολλῶμεν σκεύη ἐξ ὕλου, πορσελάνης, λίθου θραυσθέντα ἢ καὶ μέταλλον. Δὲν εἶνε δὲ ἀνάγκη νὰ εἶνε λίαν πυκνὴ ἡ κολλητικὴ ὕλη, καὶ πρέπει νὰ τὴν μεταχειρίζωμεθα ἀμέσως, διότι πήγνυται ταχύτατα.

μως αισθανόμεθα στενοχωρίαν τινά εἰς τὴν ἀναπνοήν, ὡς ἂν ἐπιγυρόμεθα. Ὁμιλῶ δὲ περὶ τοῦ Ματτίας καὶ περὶ ἐμοῦ, διότι ὁ ὀδηγὸς ἡμῶν φαίνεται ἐξ ἐναντίας ὅτι τίποτε τοιοῦτο δὲν αισθάνεται· τοῦλάχιστον ἰσχυρῶς ἀναπνέει, τὸ στόμα ἀνοικτὸν, ὡς ἂν εἶχε βίαν νὰ ταμιεύσῃ ὅσον ἐδύνατο μεγαλύτεραν προμήθειαν ἀέρος εἰς τοὺς πνεύμονάς του· ἀπὸ καιροῦ δ' εἰς καιρὸν ἐξακολουθεῖ νὰ τρύξῃ τὰς ἀρθρώσεις του, καὶ νὰ ἐκτείνῃ τοὺς πόδας του. Ἐφαίνεται ὡς ἂν εἶχε μείνει πολλὰ ἔτη χωρὶς νὰ κινηθῇ καὶ ν' ἀναπνεύσῃ.

Καίτοι πυρέσσων ἐκ συγκινήσεως ὅτε ἀνελογιζόμην ὅτι μετὰ τινά λεπτά, μετὰ τινά δευτερόλεπτα ἴσως, θὰ ἐνηγκαλιζόμην τοὺς γονεῖς μου, τὸν πατέρα, τὴν μητέρα, τοὺς ἀδελφούς, τὰς ἀδελφάς μου, εἶχον ὅμως καὶ πολλὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἰδῶ τὴν πόλιν δι' ἧς διηρχόμεθα. Δὲν εἶναι ἡ πόλις μου, ἡ πατρίς μου;

Ἄλλὰ μάττην τείνω τοὺς ὀφθαλμούς· δὲν βλέπω τίποτε, σχεδὸν τίποτε, πλὴν τοῦ ἐρυθροῦ φωτὸς τοῦ φωταερίου καίοντος εἰς τὴν ὀμίχλην, ὡς ἐντὸς πυκνοῦ νέφους καπνοῦ. Μόλις φαίνονται τὰ φανάρια τῶν ἀμαξῶν αἰτίνες διέρχονται ἐμπρὸς ἡμῶν. Ἐνίοτε ἰστάμεθα ἵνα μὴ συγκρουσθῶμεν, ἢ μὴ πατήσωμεν τοὺς πολυπληθεῖς διαβάτας.

Προχωροῦμεν πάντοτε. Πολλὴ ὥρα ἦτον ἀπ' ὅπου ἐξήλθομεν ἀπὸ τῶν Greth and Galley. Τοῦτο μοι ἐπικυροῖ τὴν ἰδέαν ὅτι οἱ γονεῖς μου κατοικοῦσιν εἰς τὴν ἐξοχὴν. Ἐντὸς ὀλίγου βεβαίως θ' ἀφήσωμεν τὰς στενάς ὁδοὺς διὰ νὰ ἐξέλθωμεν εἰς τὰς πεδιάδας.

Ἐκρατοῦμεθα ἐκ τῆς χειρὸς, ὁ Ματτίας κ' ἐγώ. Εἰς τὸν στοχασμὸν τοῦτον, ὅτι μετ' ὀλίγον θὰ εὔρω τοὺς γονεῖς μου, τῷ σφίγγω τὴν χεῖρα, καὶ μοι φαίνεται ἀναγκαῖον νὰ τῷ ἐκφράσω οὕτως ὅτι εἶμαι φίλος του, κατὰ τὴν στιγμὴν μάλιστα ταύτην ὑπὲρ ποτε καὶ διὰ πάντοτε.

Ἄλλ' ἀντὶ νὰ ἐξέλθωμεν εἰς τὴν ἐξοχὴν, εἰσερχόμεθα εἰς ὁδὸς στενοτέρας, καὶ ἀκούομεν τὸν συριγγμὸν μηχανῶν τοῦ σιδηροδρόμου.

Τότε παρεκάλεσα τὸν Ματτίαν νὰ ἐρωτήσῃ τὸν ὀδηγὸν ἂν τέλος πάντων δὲν φθάνομεν εἰς τῶν γονέων μου. Ἄλλ' ἡ ἀπάντησις τοῦ Ματτία ἦτον ἀπελπιστικὴ· ὁ γραφεὺς τῶν Γρεθ καὶ Γαλλέυ εἶπεν ὅτι ποτὲ δὲν εἶχεν ἔλθει εἰς τὴν συνοικίαν αὐτῆν τῶν κλεπτῶν. Βεβαίως ὁ Ματτίας ἀπατάται καὶ δὲν ἐνόησε τί τῷ εἶπον. Ἄλλ' αὐτὸς ἐπιμένει ὅτι ἡ ἀγγλικὴ λέξις *θειβς* (*thieves*), ἣν ὁ γραφεὺς μετεχειρίσθη, σημαίνει κλέπτας, καὶ ὅτι εἶναι βέβαιος περὶ τούτου. Κατ' ἀρχὰς τοῦτο μὲ φέρει εἰς ἀμηχανίαν· ἀλλ' ἔπειτα ἐννοῶ ὅτι ὁ γραφεὺς φοβεῖται τοὺς κλέπτας, διότι μέλλομεν νὰ ἐξέλθωμεν εἰς τὴν πεδιάδα, καὶ ὅτι ἡ λέξις γρεῖν ἢ μετὰ τὴν Βεθνάλ ἐφαρμόζεται οὐ μόνον εἰς δένδρα, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Τὴν ἰδέαν μου ταύτην διεδίχασα καὶ εἰς τὸν Ματ-

τίαν, καὶ πολὺ ἐγελάσαμεν διὰ τὸν φόβον τοῦ γραφεὺς. Πόσον ἀνόητοι εἶναι οἱ ἄνθρωποι οἵτινες ποτὲ δὲν ἐξήλθον ἐκτὸς τῶν πόλεων!

Ἐν τούτοις οὐδὲν ἐμφαίνει ἐξοχὴν. Ἡ Ἀγγλίαι λοιπὸν ὅλη εἶναι πόλις ἐκ λίθων καὶ λάσπης, καλουμένη Λονδίον; Ἡ λάσπη αὕτη κατακαλύπτει τὴν ἀμαξάν μας, καὶ πηδᾷ μέχρις ἡμῶν εἰς μελανὰς πλάκας. Δυσώδεις ἀναθυμιάσεις ἀναπνέομεν πρὸ πολλοῦ ἤδη. Ὅλα ταῦτα ἀποδεικνύουσιν ὅτι διερχόμεθα κακὴν συνοικίαν, τὴν τελευταίαν βεβαίως πρὶν φθάσωμεν εἰς τὰς πεδιάδας τοῦ Βεθνάλ-Γρεῖν. Μοι φαίνεται ὡς ἂν σφραγίσθη πάντοτε ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν, καὶ ἐνίοτε ὁ ἀμαξηλάτης βραδύνει τὴν πορείαν του, ὡς μὴ γνωρίζων ποῦ εὐρίσκεται. Αἶφνης ἴσταται, καὶ ἡ ἄνωθεν θυρὶς ἀνοίγεται.

Τότε ἀρχεται συνδιάλεξις, ἡ μᾶλλον φιλονεικία. Ὁ Ματτίας μοι λέγει ὅτι, ὡς νομίζει, ὁ ἀμαξηλάτης δὲν θέλει νὰ προχωρήσῃ, διότι δὲν γνωρίζει τὸν δρόμον. Ζητεῖ πληροφορίας παρὰ τοῦ γραφεὺς τῶν Γρεθ καὶ Γαλλέυ, καὶ οὗτος ἐξακολουθεῖ λέγων ὅτι δὲν ἤλθε ποτὲ εἰς τὴν συνοικίαν ταύτην τῶν κλεπτῶν. Ἀκούω τὴν λέξιν *θειβς*.

Προφανῶς δὲν εἶν' ἐκεῖ τὸ Βεθνάλ-Γρεῖν.

Τί θὰ γίνῃ;

Ἡ φιλονεικία ἐξακολουθεῖ διὰ τῆς θυρίδος, καὶ μετ' ἴσης ὀργῆς πέμπουσι πρὸς ἀλλήλους ὁ ἀμαξηλάτης καὶ ὁ γραφεὺς τὰς ἀνταπαντήσεις των διὰ τῆς τρύπας ἐκείνης.

Τέλος ὁ γραφεὺς, δόσας τινὰ χρήματα εἰς τὸν ἀμαξηλάτην, ὅστις φαίνεται δυσήρηστον, κατέρχεται τῆς ἀμάξης, καὶ ἐκ νέου μᾶς ἀποτείνει τὸ «ψτ, ψτ» ὥστε ἐννοεῖται ὅτι καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ καταβῶμεν.

Ἐυρισκόμεθα δὲ εἰς ὁδὸν ἀκάθαρτον, ἐν τῇ πυκνῇ ὀμίχλῃ. Ἐν ἐργαστήριον ἦτον λαμπρῶς πεφωτισμένον, καὶ τὸ φωταερίον, ἀντανακλώμενον ὑπὸ τῶν καθρεπτῶν, τῶν χρυσομάτων, τῶν καταγλύφων φιαλῶν, ἠκτινοβόλει διὰ τῆς ὀμίχλης μέχρι τοῦ μέσου τῆς ὁδοῦ ὅπου τὰ ὕδατα ἔρρουν. Τὸ ἐργαστήριον τοῦτο ἦτον καπηλεῖον, ὅτι οἱ Ἀγγλοὶ καλοῦσι *τζιν-παλαῖς* (*Gin palace*), ἀνάκτορον εἰς ὃ πωλοῦνται οἶνοπνεύματα παντὸς εἶδους, διαφόρως κατασκευαζόμενα ἐκ πνευματωδῶν οὐσιῶν κριθῆς ἢ σούτων.

— Ψτ, ψτ! μᾶς προσφανεῖ ὁ ὀδηγὸς ἡμῶν.

Καὶ εἰσήλθομεν μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ καπηλεῖον. Βεβαίως ἄδικον εἶχομεν πιστεύσαντες ὅτι ἡμεῖθα εἰς ἐλευθέρην συνοικίαν. Ποτὲ δὲν εἶχον ἰδεῖ τι πολυτελέστερον. Πανταχοῦ κάτοπτρα καὶ χρυσώματα, καὶ ἡ τράπεζα τῆς προθέσεως εἶναι ἀργυρᾶ. Οἱ ἄνθρωποι ὅμως οἱ ἐνώπιον τῆς τραπέζης ταύτης ἰστάμενοι, ἢ στηρίζοντες τὸν ὤμον εἰς τὸν τοίχον ἢ εἰς τοὺς πίθους, εἰσὶ δακνῶνται, τινὲς ἀνυπόδητοι, καὶ οἱ γυμνοὶ πόδες των, διαβάττες διὰ τοῦ πηλοῦ τὸν ὀχετῶν, εἰσὶ μέλανες, ὡς ἂν

την, ἐνόμιζον ὅτι φυσικὴ ὁρμὴ θὰ μὲ ρίψῃ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρός μου· ἀλλὰ τότε τὴν ὁρμὴν ταύτην δὲν τὴν ἤσθάνθη. Οὐχ ἦττον ἐπροχώρησα καὶ ἐφίλησα τὸν πατέρα μου.

— Τώρα, μοι εἶπεν, ἴδου ὁ πάππος σου, ἡ μήτηρ σου, οἱ ἀδελφοὶ σου καὶ αἱ ἀδελφαὶ σου.

Ἐπορεύθην τότε κατ' ἀρχάς πρὸς τὴν μητέρα μου καὶ τὴν ἔλαβον εἰς τὰς ἀγκάλας μου· ἐκείνη δὲ μὲ ἀφῆκε νὰ τὴν φιλήσω, ἀλλ' ἡ ἴδια δὲν μ' ἐφίλησε, καὶ μόνον μοι εἶπε δύο ἢ τρεῖς λέξεις ἃς δὲν ἐνόησα.

— Δὲς τὴν χεῖρα εἰς τὸν πάππον, μοι εἶπεν ὁ πατήρ μου, ἀλλὰ μὲ προσοχὴν, διότι εἶναι παράλυτος.

Ἐδῶκα τὴν χεῖρα καὶ εἰς τοὺς δύο ἀδελφούς μου καὶ εἰς τὴν πρεσβυτέραν ἀδελφήν. ἠθέλησα νὰ λάβω καὶ τὴν μικρὰν εἰς τὴν ἀγκάλῃν μου· ἀλλὰ κατεγίνετο μὲ τὸν Κάπην, καὶ μὲ ἀπέκρουσε.

Ἐν ᾧ δ' οὕτως ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μετέβαινον εἰς τὸν ἄλλον, ἠγανάκτουν κατ' ἑαυτοῦ. Πῶς! δὲν ἔχαιρον λοιπὸν ὧν ἐν τῇ οἰκογενεῖα μου; Εἶχον πατέρα, μητέρα, ἀδελφούς, ἀδελφάς, εἶχον πάππον, τοὺς ἀνεῦρον καὶ ἔμενον ψυχρός! Εἶχον περιμεινέει τὴν στιγμὴν ταύτην μετὰ πυρετώδους ἀνυπομονησίας, παρεφρόνουν ἐκ χαρᾶς ὁσάκις ἀνελογιζόμενοι ὅτι θὰ ἔχω κ' ἐγὼ οἰκογένειαν, γονεῖς ν' ἀγαπῶ, γονεῖς ἀγαπῶντάς με, καὶ ἤδη ἔμενον ἐν στενοχωρίᾳ, τοὺς παρετήρουν περιέργως, καὶ ἐν τῷ τῆς καρδίας μου οὐδὲν εὕρισκον νὰ τοὺς εἰπῶ, οὔτε μίαν λέξιν ἀγάπης. Ἥμην τέρως λοιπὸν; ἤμην ἀνάξιος νὰ ἔχω οἰκογένειαν;

Ἄν εἶχον εὕρει τοὺς γονεῖς μου εἰς οἶκον μεγαλοπρεπῆ ἀντὶ νὰ τοὺς εὕρω εἰς ἀχυρῶνα, δὲν θὰ ἠσθανόμην δι' αὐτοὺς τὴν περιπάθειαν ἐκείνην ἣν πρό τινων λεπτῶν ἠσθανόμην ἐν τῇ καρδίᾳ μου πρὸς πατέρα καὶ μητέρα εἰς ἐμὲ ἀγνώστους, ἣν ὁμῶς ἤδη ἠδυνάτου νὰ ἐκφράσω πρὸς γονεῖς οὓς ἔβλεπον;

Ἡ ἰδέα αὕτη μὲ κατήσχυεν εἰς τοὺς ἰδίους μου ὀφθαλμούς. Ἐπανελθὼν πρὸς τὴν μητέρα μου, τὴν ἔλαβον ἐκ νέου εἰς τὰς ἀγκάλας μου, καὶ τὴν ἐφίλησα εἰς μέσον τῶ πρόσωπον. Βεβαίως δὲ δὲν ἐνόησεν ἐκείνη τί προῦκάλει τὴν υἱικὴν ταύτην ἔκχυσιν, διότι ἀντὶ νὰ μοι ἀποδώσῃ τὸ φίλημά μου, μ' ἐθεώρησε διὰ τοῦ ἀδρανούς συνήθους τῆς βλέμματός, καὶ ἔπειτα, ἀποτεινομένη πρὸς τὸν ἄνδρα τῆς, καὶ ὀλίγον ὑψοῦσα τοὺς ὤμους, τῷ εἶπε τινὰς λέξεις ἃς δὲν ἐνόησα, καὶ δι' ἃς ἐγέλασεν οὗτος. Ἡ ἀδικηφορία αὕτη ἐξ ἐνός καὶ ἀφ' ἐτέρου ὁ γέλως, μοι κατεπίσταν τὴν καρδίαν, καὶ ἐφρόνουν ὅτι ἡ ἐκφρασις αὕτη τῆς ἀγάπης μου ἄλλης ἔπρεπε νὰ τύχῃ ὑποδοχῆς.

Ἄλλὰ δὲν μοι ἀφῆκαν τὸν καιρὸν νὰ παραδοθῶ εἰς τὰς ἐντυπώσεις μου.

— Κ' ἐκείνος, ἠρώτησεν ὁ πατήρ μου, δεικνύων τὸν Ματτίαν, τίς εἶναι;

Ἐξήγησα τότε τίνες δεσμοὶ μὲ συνδέδουν μετὰ τοῦ Ματτία, προσπαθήσας νὰ χρωματίσω ὀλίγον τοὺς λόγους μου διὰ τῆς φιλίας ἣν ἠσθανόμην, καὶ νὰ ἐκφράσω προσέτι καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην ἣν τῷ ὄφειλον.

— Ἐνοῶ, εἶπεν ὁ πατήρ μου, ἠθέλησε νὰ τριγυρίσῃ, νὰ ἰδῇ κόσμον.

Ἦτοιμαζόμενος ν' ἀποκριθῶ, ἀλλ' ὁ Ματτίας μ' ἐπρόλαβε.

— Μάλιστα, εἶπε.

— Καὶ ὁ Βαρβερίνος, ἠρώτησεν ὁ πατήρ μου, διατί δὲν ἦλθεν ἐκεῖνος;

Τότε διηγήθη ὅτι ὁ Βαρβερίνος ἀπέθανε, πρὸς μέγαν μου ἀποσβολωμὸν, ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τὰ Παρίσια, ἐν ᾧ εἰς Χαβάνον εἶχον μάθει παρὰ τῆς μάνας Βαρβερίνας ὅτι οἱ γονεῖς μου μ' ἐζήτουν.

Τότε ὁ πατήρ μου μετέφρασεν εἰς τὴν μητέρα μου ὅ,τι εἶχον εἰπεῖ, καὶ μοι ἐφάνη, καθ' ὅσον ἐνόησα, ὅτι αὕτη ἀπήντησεν ὅτι ἦτον τοῦτο πολὺ καλὸν, ὅτι ἦτον ἄριστα. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι πολλάκις ἐπρόφερε τὰς λέξεις οὐέλ (well) καὶ γουὸδ (good), ἃς ἐγνώριζον. Ἀλλὰ διατί ἦτον καλὸν καὶ ἄριστον ὅτι ὁ Βαρβερίνος ἀπέθανεν; Ἡθελον ἀλλὰ δὲν ἐδυνάμην νὰ τὸ ἐνοήσω.

— Δὲν ἤξεύρεις ἀγγλικά; μ' ἠρώτησεν ὁ πατήρ μου;

— Ὅχι. ἤξεύρω μόνον γαλλικά, καὶ προσέτι καὶ ἰταλικά. Τὰ ἔμαθον παρὰ κυρίου τινός, εἰς ὃν μὲ εἶχ' ἐνοικιάσει ὁ Βαρβερίνος.

— Τοῦ Βιτάλη;

— Ἐμάθητε;

— Ὁ Βαρβερίνος μ' εἶπε τ' ὄνομά του ὅταν ἐπῆγα νὰ σὲ ζητήσω εἰς τὴν Γαλλίαν. Εἶσαι ὁμῶς βεβαίως περιέργως νὰ μάθης πῶς δὲν σ' ἐζητήσαμεν δεκατρία ἔτη, καὶ διὰ μιᾶς μᾶς ἦλθεν ἡ ἰδέα νὰ ὑπάγωμεν νὰ εὕρωμεν τὸν Βαρβερίνον.

— ὦ! ναι, περιέργως, ἀληθῶς πολὺ περιέργως.

— Τότε λοιπὸν κάθησον ἐκεῖ πλησίον εἰς τὴν φωτιά, καὶ θὰ σοὶ τὸ διηγηθῶ.

Ὅταν εἰσῆλθον εἶχον ἀποθέσει τὴν ἄρπαν μου πλησίον εἰς τὸν τοῖχον. Ἀρῆκα λοιπὸν ἐκεῖ καὶ τὸν σάκκον μου, καὶ ἐκάθησα ὅπου μοι εἶπεν.

Ἄλλ' ὡς ἐξέτεινον εἰς τὴν φωτίαν τοὺς πόδας μου βεβρεγμένους καὶ ὄλους λάσπην, ὁ πάππος μου ἔπτυσε πρὸς τὸ μέρος μου, περίπου ὡς ἡ γαλῆ ὅταν ὀργιζέται. Ἀλλῃ ἐξήγησις δὲν μ' ἐχρησάζετο ὅπως ἐνοήσω ὅτι τὸν ἐστενοχώρουν, καὶ ἀπέσυρα τοὺς πόδας μου.

— Μὴ προσέχῃς, εἶπεν ὁ πατήρ μου. Ὁ γέρον δὲν εὐχαριστεῖται ὅταν κάθηται κἀνείς ἐμπρὸς τῆς φωτίας του· ἀλλ' ἂν κρυθῆς, θερμάνσου. Μὴ φροντίξῃς δι' αὐτόν.

Τοῦτο μὲ κατεθορύβησε ν' ἀκούσω οὕτω νὰ διμιλῇ περὶ τοῦ πολιοῦ τοῦτου γέροντος. Ἐφρόνουν ἐξ ἐναντίας ὅτι δι' αὐτὸν μᾶλλον ἢ διὰ πάντα ἄλλον ἔπρεπε νὰ λαμβάνηται φροντίς· ἔ-

σπέραν, και χωρίς νά διηγηθώμεν πρὸς ἀλλήλους τὰς ἐντυπώσεις τῆς σπουδαίας ταύτης ἡμέρας.

— Καλὴν νύκτα, Ξεμὴ, μοι εἶπεν ὁ Ματτίας.

— Καλὴν νύκτα, Ματτία.

Ὁ Ματτίας δὲν εἶχεν ὄρεξιν νά καλῆσῃ οὐτ' ἐγὼ ἐπίσης, και ἔχαιρον πολὺ διὰ τὴν σιωπὴν του.

Ἄλλ' ὅστις σιωπᾷ δὲν ἀποδεικνύει ὅτι και νυστάζει. Ἀφοῦ ἐσβύσαμεν τὸ φῶς, δὲν κατώρθωσα νά κλείσω τοὺς ὀφθαλμοὺς, και ἤρχισα νά σκέπτομαι περὶ ὄλων ὅσα μοι συνέβησαν ἐπ' ἐσχάτων, και ἐστραφόμενη ἀδιακόπως εἰς τὴν στενὴν κλίνην μου.

Ἐν ᾧ δ' οὕτως ἐσκεπτόμην, ἤκουον και τὸν Ματτίαν, ὅστις κατεῖχε τὴν κλίνην ὑπεράνω μου, νά εἶναι ἀνήσυχος και νά στρέφεται ὡς ἐγὼ. Δὲν ἐκοιμάτο καλῆτέρα μου.

— Δὲν κοιμάσαι; τῷ εἶπον ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

— Ὅχι ἀκόμη.

— Εἶσαι ἄρρωστος;

— Ὅχι, σ' εὐχαριστῶ, εἶμαι πολὺ καλὰ ἄσφι φογγυρίζω μόνον ὡς ἂν ἤμην ἀκόμη εἰς τὴν θάλασσαν, και ἡ ἄμαξα ἀναβαίνει και καταβαίνει, και κυλίσται πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις.

Μόνον ἡ ναυτίασις ἐμπόδιζε τὸν Ματτίαν νά κοιμηθῇ; Αἱ σκέψεις αἱ ἀποδιώκουσαι τὸν ὕπνον του δὲν ἦσαν αἱ ἴδιαι πρὸς τὰς ἐδικὰς μου; Μὲ ἡγάπα, τοσοῦτον εἰμεθα συνδεδεμένοι τὴν καρδίαν και τὸν νοῦν, ὥστε φυσικὸν ἦτον νά αἰσθάνηται ὅ,τι και ἐγὼ.

Ὁ ὕπνος δὲν ἦλθε, και ὁ καιρὸς παρερχόμενος ἠῤῥξῆσε τὸν ἀόριστον τρόμον ὃν ἠσθανόμην. Κατ' ἀρχὰς δὲν εἶχον καλῶς ἐννοήσει τὴν ἐντύπωσιν ἣτις ἐπρώτευσεν ἐν ἐμοὶ μεταξὺ ὄλων ὅσαι συγκεχυμένως και ταραχῶδως συνεκρούοντο ἐν τῇ κεφαλῇ μου· ἤδη ὅμως ἐβλεπον ὅτι ἦτον ὁ φόβος. Φόβος τίνος; Δὲν ἤξεύρω, ἀλλ' ἐφοβούμην. Δὲν ἐτρόμαζον διότι ἤμην κατὰ κλειστός εἰς αὐτὴν τὴν ἄμαξιν, εἰς τὴν ἐλευσινὴν αὐτὴν συνοικίαν τοῦ Βεθνάλ-Γρεῖν. Ποσάκις ἐπὶ τῆς φρεσικοῦ ὑπάρξεώς μου δὲν διεννοήτευσα εἰς μέρη πολὺ ὀλιγώτερον ἀναπαυτικά! Και ἐνόουν μὲν ὅτι ἤμην ἀσφαλῆς κατὰ παντὸς κινδύνου, ἀλλ' οὐχ ἦτον ἤμην περίτρομος. Ὅσον δὲ περισσότερον ἤθελον νά ὑπερνικήσω τὸν τρόμον τοῦτον, τόσῳ τ' ὀλιγώτερον κατώρθουν νά καθησυχάσω.

Αἱ ὦραι διεδέχοντο ἀλλήλας, ἀλλὰ δὲν ἤξευρον ποῦ ἤμεθα τῆς νυκτός, διότι δὲν ὑπῆρχον περὶ ὥρολόγιον νά κτυποῦν. Αἴφνης ἤκουσα ἰσχυρὸν κρότον εἰς μίαν τῶν θυρῶν τοῦ ἄμαξῶνος, ἀνοιγομένην εἰς ὁδὸν ἄλλην παρὰ τὴν αὐτὴν τοῦ ἐρυθροῦ σταυροῦ· ἐπειτὰ δὲ, μετὰ διάφορα ἀλλεπάλληλα κρούσματα, ἐπαναληφθέντα κατὰ τακτικὰς διαλείψεις, φῶς εἰσέδου εἰς τὴν ἄμαξιν ἡμῶν.

Ἐπιπλαγεῖς, ἐστρεψα εὐθὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς περὶξ μου, ἐν ᾧ ὁ Κάπης, κοιμώμενος παρὰ τὴν κλίνην μου, ἐξύπνη ἔτοιμος νά γαυγίσῃ. Εἶδον

δὲ τότε ὅτι τὸ φῶς ἤρχετο διὰ μικρᾶς θυρίδος ἐπὶ τοῦ τοίχου τῆς ἀμαξίας, πρὸς ὃν ἦσαν αἱ κλίνας ἡμῶν. Τὸ ἐσπέρας δὲν τὴν εἶχον ἰδεῖ ὅταν ἐπessa εἰς τὸ στῶμα, διότι ἐνδοθεν τὴν ἐκάλυπτε μικρὸν παραπέτασμα. Τὸ ἤμισυ τοῦ παραθυρίου τοῦτου ἦτον πρὸς τῇ κλίνῃ τοῦ Ματτίας, τὸ δ' ἄλλο ἤμισυ πρὸς τῇ ἐδικῇ μου. Μὴ θέλων νά ἐξυπνήσῃ ὁ Κάπης ὄλην τὴν οἰκίαν, τῷ ἔθηκα τὴν μίαν χεῖρα εἰς τὸ στόμα, και ἐκύτταξα ἔξω.

Ὁ πατὴρ μου, ἐλθὼν εἰς τὸν ἄμαξῶνα, ἠνέωξε ταχέως τὴν θύραν τῆς ὁδοῦ, και τὴν ἐκλείσεν ἐπίσης ταχέως, ἀφ' οὗ εἰσῆλθον δύο ἄνθρωποι φέροντες ἐπὶ τῶν ὤμων βαρέα δέματα.

Τότε ἔθηκε τὸν δάκτυλον εἰς τὰ χεῖλη του, και διὰ τῆς ἄλλης χειρός, ἣτις ἐκράτει κλεπτοφάρναρον, ἔδειξε τὴν ἄμαξιν ὅπου ἐκοιμώμεθα. Τοῦτο ἐσήμαινεν ὅτι δὲν πρέπει νά κάμνωσι θόρυβον, μὴ μὰς ἐξυπνήσωσιν.

Ἡ μέριμνά του αὐτὴ μὲ συνεκίνησε, και ἤθελον νά τῷ φωνάξω νά μὴ φροντίξῃ δι' ἐμὲ, διότι δὲν ἐκοιμώμην· ἐπειδὴ ὅμως θὰ ἐξύπνουν τὸν Ματτίαν, ὅστις βεβαίως ἐκοιμάτο ἡσύχως ἐκεῖνος, ἐσιώπησα.

Ὁ πατὴρ μου ἐβοήθησε τοὺς δύο ἀνθρώπους νά καταθέσωσι τὰ φορτία των, και ἐπειτα ἀπυσύρθη πρὸς στιγμὴν, και ἐπέστρεψε μετὰ τῆς μητρὸς μου. Ἐπὶ τῆς ἀπουσίας του οἱ ἄνθρωποι ἐκείνοι ἠνέωξαν τὰ δέματα, ἐξ ὧν τὸ ἐν ἦν πληρὲς ὑφασμάτων, τὸ δὲ ἄλλο περιεῖχε πλεκτὰ ἀντικείμενα, σκούφους, κάλτας, περισκελίδας, χειρόκτια.

Τότε ἐνόησα ὅ,τι κατ' ἀρχὰς μὲ εἶχεν ἐκπλήξει. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἦσαν ἔμποροι, και ἤρχοντο νά πωλήσωσι τὰ ἐμπορεύματά των εἰς τοὺς γονεῖς μου.

Ὁ πατὴρ μου ἐλάμβανεν ἕκαστον ἀντικείμενον, τὸ ἐξήταξεν εἰς τοῦ φανοῦ του τὸ φῶς, και τὸ μετεβίβαξεν εἰς τὴν μητέρα μου, ἣτις ἔχουσα φαλίδιον, ἔκοπτε δι' αὐτοῦ τὰς προσεβραμμένας σημειώσεις ἢ ἐπιγραφὰς, και τὰς ἔκρυπτεν εἰς τὸν κόλπον τῆς.

Τοῦτο μοι ἐφάνη παράξενον, ὡς παράδοξος μοι ἐφάνετο και ἡ ὥρα τῆς πωλήσεως.

Μεταξὺ δ' ἐξετάζων τὰ ἐμπορεύματα, ὁ πατὴρ μου ἀπέτεινε ταπεινῇ τῇ φωνῇ λέξεις τινὰς εἰς τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες τὰ εἶχον φέρει. Ἄν ἤξευρον ἀγγλικά, θὰ εἶχον ἴσως ἀκούσει τὰς λέξεις ταύτας· ἀλλ' ὅ,τι δὲν ἐννοοῦμεν, κακῶς τὸ ἀκούομεν. Ἡ μόνη σχεδὸν λέξις ἣτις, πολλάκις ἐπαναληφθεῖσα, προσέβαλε τὴν ἀκοήν μου ἦτον policeman (ἀστυνομοφύλαξ).

Ἀφ' οὗ δὲ καλῶς ἐξητάσθη τὸ περιεχόμενον τῶν δεμάτων, οἱ γονεῖς μου και οἱ δύο ἄνθρωποι ἐξῆλθον τοῦ ἄμαξῶνος πρὸς τὴν οἰκίαν, και ἐκ νέου σκότος ἐπεκράτησε περὶξ ἡμῶν. Προφανῆς ἦτον ὅτι ἐπῆγον νά κανονίσωσι τὰ τῆς δόσοληψίας.

μοι ἐφάνη ἔτι μᾶλλον ἀποτρόπαιος ἀφ' ὅ,τι ἦτον τὴν νύκτα. Πανταχοῦ, εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἐβλέπομεν τὴν πτωχεῖαν ὑπὸ τὴν θλιβερωτέραν τῆς ἔποψιν.

Καὶ ἐκυττάζομεν, ὁ Ματτίας καὶ ἐγὼ, ἀλλὰ δὲν ἐλέγομεν τίποτε.

Στραφέντες ὀπίσω, εὐρέθημεν εἰς τὴν μίαν ἀκραν τῆς αὐλῆς ἡμῶν, καὶ εἰσήλομεν.

Ἡ μήτηρ μου εἶχεν ἐξέλθει τοῦ κοιτῶνός της, καὶ ἐκ τῆς θύρας τὴν εἶδον ἔχουσαν τὴν κεφαλὴν ἐστηριγμένην εἰς τὴν τράπεζαν. Πιστεύσας ὅτι ἦτον ἀσθενής, ἔτρεξα πρὸς αὐτὴν νὰ τὴν ἐναγκαλισθῶ, ἀφ' οὗ δὲν ἠμπόρου νὰ τῇ ὁμιλήσω.

Τὴν ἔλαβον εἰς τὰς ἀγκάλας μου· ἐκείνη δ' ὕψωσε τὴν κεφαλὴν κλονιζομένην, καὶ μ' ἠτένισε, ἀλλὰ βεβαίως χωρὶς νὰ μὲ ἰδῇ. Τότε ἀνέπνευσα δυνατὴν ὁσμὴν ἣν ἐξέπεμπεν ἡ θερμὴ της πνοή. Ἐκείνη δ' ἀφῆκε πάλιν τὴν κεφαλὴν της νὰ πέσῃ εἰς τοὺς δύο της βραχίονας, τεταμένους ἐπὶ τῆς τραπέζης.

— Ῥακί, εἶπεν ὁ πάππος μου.

Καὶ μὲ ἠτένισε μορφαζῶν, καὶ λέγων τινὰς λέξεις ἃς δὲν ἐνόησα.

Κατ' ἀρχὰς ἔμεινα ἀκίνητος, ὡς ἂν ἡ αἰσθησις μοι εἶχεν ἀφαιρεθῆ· ἔπειτα δὲ, μετὰ τινὰς στιγμὰς, ἠτένισα τὸν Ματτίαν, ὅστις καὶ αὐτὸς ἐστῆριζεν ἐπ' ἐμὲ τοὺς ὀφθαλμούς του δακρύνοντας.

Τῷ ἔνευσα δὲ, καὶ ἐξήλομεν πάλιν.

Ἐπὶ πολλῶν ὥραν ἐβαδίζαμεν πλησίον ἀλλήλων, κρατούμενοι ἐκ τῶν χειρῶν, χωρὶς λέξιν νὰ λέγομεν, καὶ βαδίζοντας κατ' εὐθείαν ἐμπρὸς, χωρὶς νὰ ἠξεύρωμεν ποῦ πηγαίνομεν.

— Ποῦ ὑπάγεις λοιπὸν; ἠρώτησεν ὁ Ματτίας μετὰ τινος ἀνησυχίας.

— Δὲν ἠξεύρω. Εἰς κἀνὲν μέρος ὅπου νὰ ἠμπορέσωμεν νὰ ὁμιλήσωμεν. Ἐγὼ νὰ σ' ὁμιλήσω, καὶ ἐδῶ, εἰς αὐτὸ τὸ πλήθος, δὲν ἠμπορῶ.

Τῷ ὄντι κατὰ τὸν πλάνητα βίον μου εἰς πεδιάδα καὶ δάση, εἶχον συνειθίσει εἰς τὴν σχολὴν τοῦ Βιτάλη ποτὲ νὰ μὴ λέγω σπουδαῖον τίποτε, ὅταν ἤμειθα ἐντὸς τῶν ὁδῶν πόλεως ἢ χωρίου, καὶ ἐνοχλούμενος ὑπὸ τῶν παροιδιῶν, δὲν εὕρισκον τῶν ἰδεῶν μου τὸν μίτον. Πρὸς τὸν Ματτίαν ὅμως ἤθελον νὰ ὁμιλήσω σπουδαίως, καὶ ἠξέυρον ἄριστα τί εἶχον νὰ τῷ εἰπῶ.

Ὅταν ὁ Ματτίας μοι ἔθετε τὴν ἐρώτησιν ταύτην, ἐφθάνομεν εἰς ὁδὸν πλατυτέραν τῶν δρομίσκων οὓς εἶχομεν διατρέξει, καὶ μοι ἐφάνη ὅτι εἶδον δένδρα εἰς τὸ πέρασ τῆς ὁδοῦ ταύτης. Ἐκεῖ ἦτον ἡ ἐξοχή· ἐκεῖ λοιπὸν διηυθύνθημεν. Καὶ ἐξοχή μὲν δὲν ἦτον, ἦτον ὅμως παράδεισος, ἡ μέγιστος περίβολος ἔχων πρασίνας ἐκτάσεις καὶ ποῦ καὶ ποῦ νέων δένδρων συστήματα. Ἐκεῖ ἤμειθα ἄριστα διὰ νὰ ὁμιλήσωμεν.

Ἡ ἀπόφασίς μου ἦτον σταθερὰ, καὶ ἠξέυρον τί θέλω νὰ εἰπῶ.

— Ἡξεύρεις ὅτι σ' ἀγαπῶ, Ματτία μου, εἶ-

πον πρὸς τὸν σύντροφόν μου, ἅμα ἐκαθήσαμεν εἰς μέρος ἀπόκεντρον καὶ κεκαλυμμένον, καὶ ἠξεύρεις, δὲν εἶναι ἀληθές, ὅτι ἡ φιλία μὲ παρεκίνησε νὰ σοὶ ζητήσω νὰ μὲ συνοδεύσης εἰς τοὺς συγγενεῖς μου. Δὲν θ' ἀμφιβάλλης λοιπὸν, δὲν εἶναι ἀληθές; περὶ τῆς φιλίας μου, ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν σοὶ ζητήσω;

— Τί ἀνόητος εἶσαι! ἀπεκρίθη, προσπαθῶν νὰ μειδιάσῃ.

— Θέλεις νὰ γελάσης διὰ νὰ μὴ συγκινηθῶ. Ἄλλὰ καὶ ἂν συγκινηθῶ, τί βλάπτει; Μὲ ποῖον ἄλλον ἠμπορῶ νὰ κλαύσω παρὰ μὲ σέ;

Καὶ ριφθεις εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Ματτία, ἐξερράγην εἰς δάκρυα. Ποτὲ δὲν εἶχον αἰσθανθῆ ἑμαυτὸν τόσον δυστυχῆ ὅταν ἦμην μόνος, ἐγκαταλειμμένος εἰς τὸν ἀπέραντον κόσμον.

Μετὰ τινὰ ὥραν ὀλοφυρμῶν ἐπροσπάθησα νὰ πραινθῶ. Δὲν εἶχον φέρεῖ τὸν Ματτίαν εἰς τὸν περίβολον τοῦτον διὰ νὰ τῷ εἰπῶ παράπονα, δὲν τὸν ἔφερα δι' ἐμὲ, ἀλλὰ δι' ἐκεῖνον.

— Ματτία, τῷ εἶπον, πρέπει ν' ἀναχωρήσης, νὰ ἐπιστρέψης εἰς τὴν Γαλλίαν.

— Νὰ σ' ἀφήσω; Ποτὲ!

— Ἡξέυρον ὅτι τοῦτο θ' ἀποκριθῆς, καὶ εἶμ' εὐτυχῆς, εὐτυχέστατος, σὲ βεβαιῶ, διότι εἶπες ὅτι ποτὲ δὲν θὰ μ' ἀφήσης· ἀλλὰ πρέπει νὰ μ' ἀφήσης, πρέπει νὰ ἐπιστρέψης εἰς τὴν Γαλλίαν, εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὅπου θέλεις, ἀρκεῖ νὰ μὴ μείνης ἐδῶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

— Καὶ σὺ ποῦ θὰ ὑπάγης; ποῦ θέλεις νὰ ὑπάγωμεν;

— Ἐγὼ; Ἄλλ' ἐγὼ πρέπει νὰ μείνω ἐδῶ, εἰς τὸ Λονδίον, πλησίον τῆς οἰκογενείας μου. Δὲν εἶναι καθήκόν μου νὰ μένω πλησίον τῶν γονέων μου; Λάβε ὅσα χρήματα μᾶς μένουσι, καὶ ὑπάγε.

— Μὴ λέγης τοῦτο, Ῥεμή. Ἄν εἷς ἐξ ἡμῶν πρέπει ν' ἀναχωρήσῃ, σὺ μᾶλλον πρέπει.

— Διὰ τί;

— Διότι . . .

Δὲν συνεπλήρωσε τὸν λόγον του καὶ ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον ἀπαντήσας τὸ ἐρωτηματικὸν βλέμμα μου.

— Ματτία, εἰπέ μοι ἐν πάσῃ εὐλιχειᾷ, ὀρθὰ κοπτά, χωρὶς φόβου μὴ μὲ λυπήσης· δὲν ἐκοιμᾶσθαι αὐτὴν τὴν νύκτα; Εἶδες;

Ἐκεῖνος δὲ, τοὺς ὀφθαλμούς εἰς τὴν γῆν στηρίζων, εἶπε διὰ φωνῆς πνιγομένης·

— Δὲν ἐκοιμώμην.

— Τί εἶδες;

— Ὅλα.

— Ἐνόησας;

— Ἐνόησα ὅτι οἱ πωλοῦντες αὐτὰ τὰ ἐμπορεύματα δὲν τὰ εἶχον ἀγοράσει. Ὁ πατήρ σου τοὺς ἐπέπληξε διότι ἐκτύπησαν εἰς τὴν θύραν τοῦ ἀμαξῶνος καὶ ὄχι τῆς οἰκίας· ἀλλ' ἀπεκρίθησαν ὅτι τοὺς παρεμόνευον οἱ ἀστυνομοφύλακες.

μητρός μου. Ὁφείλω νὰ τοὺς τιμῶ, νὰ τοὺς ἀγαπῶ.

— Θὰ ὄφρεις, ἂν ἦσαν ἀληθῶς γονεῖς σου· ἀλλ' ἂν δὲν εἶναι οὔτε πάππος, οὔτε πατήρ, οὔτε μήτηρ σου, πρέπει καὶ τότε νὰ τοὺς τιμᾷς καὶ νὰ τοὺς ἀγαπᾷς;

— Δὲν ἤκουσες λοιπὸν τὴν διήγησιν τοῦ πατρός μου;

— Τί ἀποδεικνύει αὐτὴ ἡ διήγησις; Ἀπόλεσαν αὐτοὶ παιδίον τῆς ἡλικίας σου, τὸ ἐζήτησαν, καὶ εὗρον παιδίον τῆς ἡλικίας τοῦ ἀπολεσθέντος. Ἴδου τὸ πρᾶγμα.

— Ἀπομονῶς ὅτι τὸ παιδίον των τοῖς ἀφῆρηθῆ καὶ ἐγκατελείφθη εἰς τὴν πάροδον Βρετεῖλ, καὶ ὅτι εἰς αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος εὗρέθη τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν, καθ' ἣν τὸ παιδίον των ἀπολέσθη.

— Καὶ διατί δύο παιδιὰ νὰ μὴ ἐξετέθησαν τὴν αὐτὴν ἡμέραν εἰς τὴν πάροδον Βρετεῖλ; Τί ἀποδεικνύει ὅτι ὁ ὑπασυνόμος δὲν ἠπατήθη πέμψας τὸν Δρισκόλλ εἰς Χαβανόν.

— Ἀνοησίας!

— Ἴσως. Ὅ,τι λέγω καὶ ἐξηγῶ εἶναι ἀνόητον ἴσως, ἀλλὰ διότι κακῶς τὸ λέγω καὶ τὸ ἐξηγῶ, διότι τὸ πνεῦμά μου δὲν βοηθεῖ. Ἄλλος θὰ τὸ ἐξηγήσει καλῆτερα, καὶ θὰ ἐφαίνετο τὸ λεγόμενον πολὺ γνώστικόν. Ἐγὼ εἶμαι ἀνόητος. Ἴδου τὸ πρᾶγμα.

— Φεῦ! δὲν εἶναι τοῦτο τὸ πρᾶγμα.

— Ὅπως δῆποτε, πρέπει νὰ προσέξῃς ὅτι δὲν μοιᾶζεις οὔτε τὸν πατέρα σου, οὔτε τὴν μητέρα σου, οὔτε ἔχεις τὰ μαλλία ξανθὰ ὡς οἱ ἀδελφοὶ καὶ αἱ ἀδελφαὶ σου· καὶ ὄλων, μ' ἔννοεῖς; ὄλων αὐτῶν τὰ ξανθὰ μαλλία εἶναι ὅμοια. Διατί δὲν ἔχεις καὶ σὺ τὰ ἴδια; Προσέτι ὑπάρχει καὶ ἄλλο πρᾶγμα πολὺ παράδοξον. Πῶς ἄνθρωποι μὴ πλούσιοι ἐδαπάνησαν τόσα διὰ ν' ἀνεύρουν ἐν παιδίον; Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους ἐγὼ φρονῶ ὅτι δὲν εἶσαι τῆς οἰκογενείας Δρισκόλλ. Ἡζήρῳ ὅτι εἶμαι ἀνόητος· μοὶ τὸ εἶπον πάντοτε· εἶναι σφάλμα τῆς κεφαλῆς μου. Ἀλλὰ δὲν εἶσαι Δρισκόλλ, καὶ δὲν πρέπει νὰ μείνης μετὰ τῶν Δρισκόλλ. Ἄν ὅμως θέλῃς καὶ καλὰ νὰ μείνης, τότε μένω κ' ἐγώ. Πρέπει ὅμως νὰ γράψῃς εἰς τὴν μάναν Βαρβερίναν καὶ νὰ τὴν ζητήσῃς νὰ σ' εἰπῇ πῶς ἀκριβῶς ἦσαν τὰ σπάργανα. Ὅταν λάβῃς τὸ γράμμα της, θὰ ἐρωτήσῃς τὸν πατέρα σου, ὡς τὸν λέγεις, καὶ τότε ἴσως ἀρχίσωμεν νὰ ἐλέπωμεν φῶς. Ὡς τότε δὲν τὸ κουνῶ, καὶ ὅ,τι καὶ ἂν εἰπῇς μένω πλῆσιόν σου. Ἄν εἶναι ἀνάγκη ἐργασίας, θὰ συνεργασθῶμεν.

— Ἄλλ' ἂν μίαν ἡμέραν ἐκτύπα κάνεις τὸν Ματτίαν εἰς τὴν κεφαλῆν.

Ὁ Ματτίας ὅμως ἐμειδίασε θλιβερῶς.

— Δὲν θὰ ἦτον τὸ χειρότερον τοῦτο. Δὲν ποιοῦν τὰ κτυπήματα ὅταν κτυπᾶται τις διὰ τὸν φίλον του.

[Ἐπειτα συνέχισα].

Ἡ γεροντικὴ μαγία ὑπερβαίνει τὴν νεανικὴν.

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Gaston Tissandier].

Ἡ ἀνακάλυψις τοῦ συστήματος τοῦ κόσμου.

Τὸν Κέπλερ δυνάμεθα νὰ κατατάξωμεν διὰ τὴν μεγαλοφυΐαν του παρὰ τὸν σύγχρονον αὐτῷ Γαλιλαῖον. Ἐγεννήθη ἐν Weil τῆς Βυρτεμβέργης ἑπτὰ ἔτη μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ Γαλιλαίου καὶ 28 μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κοπερνίκου. Ὁ ἀνὴρ, ὅστις ἐπωνομάσθη κατόπιν ὁ νομοθέτης τοῦ σύραου, ἦτο ἐν ἡλικίᾳ δώδεκα ἐτῶν ὑπηρετικῆς καπηλείου. Ἡ μήτηρ αὐτοῦ Αἰκατερίνη Γουλδενμάν, ὑπηρετρία ξενοδοχείου, οὔτε ν' ἀναγνώσῃ ἤξευρεν οὔτε νὰ γράψῃ. Ὁ πατήρ του Ἐρρίκος Κέπλερ εἶχεν ὑπηρετήσει ἐν τῷ στρατῷ τοῦ δουκὸς τῆς Ἀλβίας εἰς τὸν κατὰ τῶν Κάτω Χωρῶν πόλεμον. Ἐπανελθὼν εἰς τὴν πατρίδα του ὁ στρατιώτης οὐδευίαν ἔχων περιουσίαν, ἤνοιξε καπηλεῖον ἐν Ἐλμερδίνγκεν, καὶ ἀπέσυρε τὸν υἱόν του ἀπὸ τοῦ σχολείου ὅπως τὸν ἔχη βοηθόν· ἀλλ' ὁ παῖς ἦτο ἀδύνατος καὶ φιλάσθενος, ὥστε μετ' οὐ πολὺ τὸν ἀπέστειλε καὶ πάλιν εἰς τὸ σχολεῖον διὰ νὰ ἐκμάθῃ τὴν θεολογίαν. Δεκατετραετῆς ὢν ὁ νέος Κέπλερ ἐγένετο δεκτὸς δωρεάν ἐν τῇ ἱερατικῇ σχολῇ τοῦ Maulbrunn. Τὸ τοιοῦτον ἦτο εὐκόλον ἐν τῇ διαμαρτυρομένη Γερμανίᾳ, ἔνθα ἡ ἐκπαίδευσις ἦτο ἤδη πανταχοῦ διαδεδομένη μετ' ἀξιεπαινοῦ ἐλευθεριότητος. Ὁ Κέπλερ διεζήγαγε λαμπρῶς τὰς σπουδὰς του, ἀλλ' ἐπεδόθη εἰς τὰς ἐπιστήμας καὶ παρήτησε τὴν θεολογίαν. Ἐν ἡλικίᾳ εἴκοσι δύο ἐτῶν διωρίσθη καθηγητῆς τῶν μαθηματικῶν ἐν Groetz τῆς Στυρίας, ἧς διοικητῆς ἦτο τότε ὁ Ἀρχιδουξ τῆς Αὐστρίας Κάρολος, καθολικὸς τὸ θρησκειομα.

Ὁ Κέπλερ ἐδίδασκε μεταξὺ ἄλλων καὶ τὴν ἀστρονομίαν. Λαθῶν μετὰ τινα χρόνον τὴν ἐντολὴν νὰ συντάξῃ ἡμερολόγιον, ἠναγκάσθη νὰ παραδεχθῇ τὴν γρηγοριανὴν μεταρρύθμισιν, ἣν οἱ ἀμύθητοι αὐτοῦ διαμαρτυρούμενοι μετὰ πεισμονῆς ἀπέκρουον. Ὁ μέγας ἀστρονόμος δὲν ἀπρηνήθη ὅμως τὰς θρησκευτικὰς αὐτοῦ πεποιθήσεις, καθότι ἐθεώρει τὸ ζήτημα τοῦτο ὡς ἐπιστημονικὸν ὄλως. Ὁ Κέπλερ ὅπως καταστήσῃ τὰ ἡμερολόγια του πλέον περιζήτητα, κατεχώρισεν ἐν αὐτοῖς ἀστρολογικὰς προφητείας, ὧν τινες ἐπραγματοποιήθησαν περιποιήσασαι αὐτῷ φήμη. Μὴ ὢν ἐντελῶς ἀπηλλαγμένον τῶν προλήψεων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, σπουδαίως ἐπίστευεν ὅτι οἱ ἀστέρες ἔχουσιν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς τύχης τῶν ἀνθρώπων, ἔλεγε δὲ ὅτι ἡ ἀστρολογία θυγάτηρ οὖσα τῆς ἀστρονομίας ὀφείλει νὰ διατρέφῃ τὴν μητέρα αὐτῆς. Ἄλλως ὁ Κέπλερ δὲν προσεπάθει νὰ ἐξαπατήσῃ τοὺς πελάτας του, πρὸς δὲ τοὺς συμβουλευομένους αὐτὸν ἔλεγεν ἐνίοτε, ὡς ὁ Τειρεσίας πρὸς τὸν Ὀδυσσεύ, ὅτι ταῦτα θὰ συμβῶσιν ἢ ἐκεῖνα.

Ἐν τῷ πρώτῳ αὐτοῦ συγγράμματι (Mysterium cosmographicum) ὁ Κέπλερ τὸ πρῶτον ἀπέ-